

Rozdział 8.

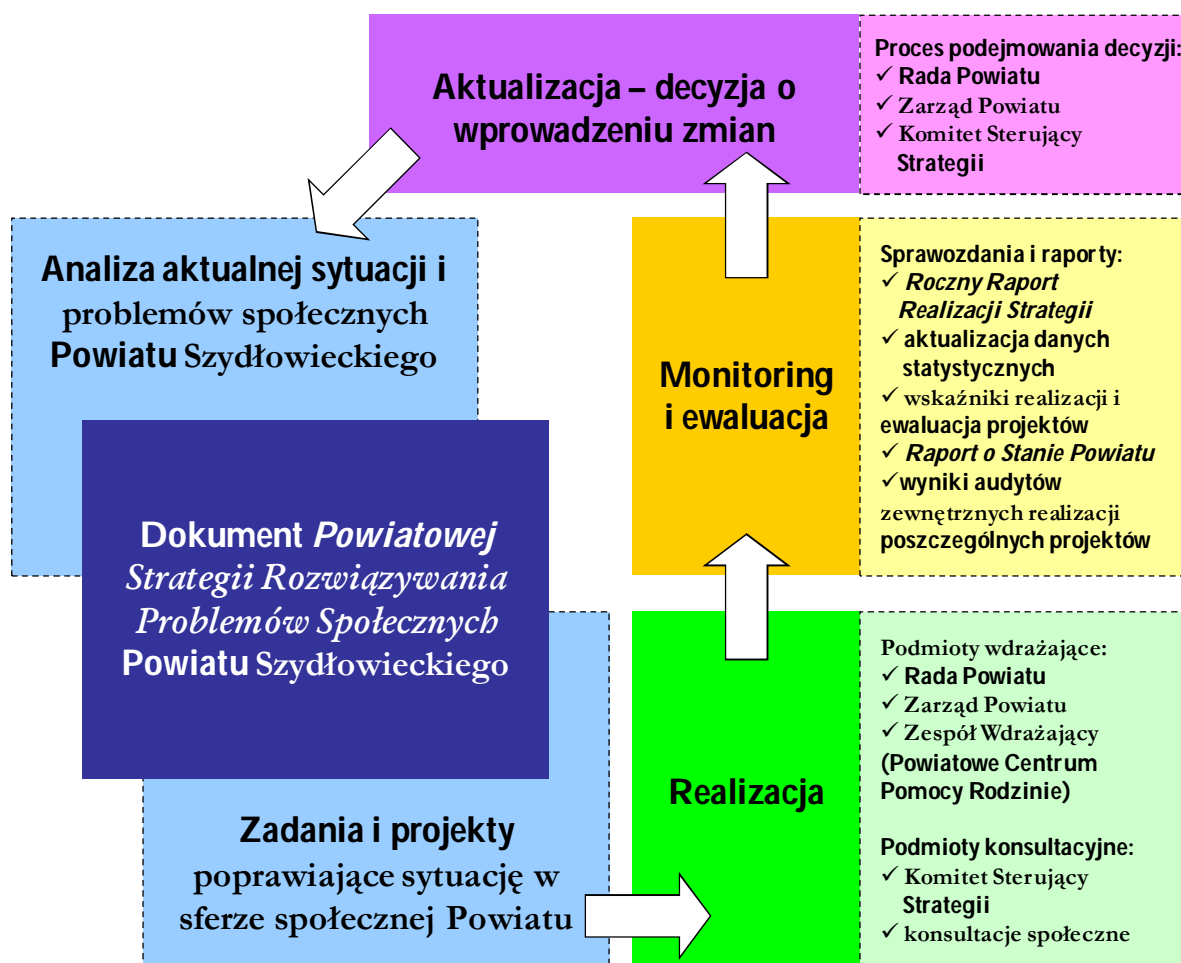
SYSTEM WDRAŻANIA

Programowanie *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego obejmuje przygotowanie i uchwalenie dokumentu *Strategii* wraz z wykazem zidentyfikowanych i zaplanowanych projektów poprawiających sytuację w sferze społecznej na obszarze Powiatu. Realizacja uchwalonej *Strategii* (rysunek 8.1) za pomocą zróżnicowanego instrumentarium będzie obejmować rozciągnięte w czasie etapy:

- wdrażania,
- monitorowania i ewaluacji,
- oceny i aktualizacji (por. rozdział 9).

Rysunek 8.1

System wdrażania *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego

Źródło: Opracowanie własne

8.1. Założenia wdrażania strategii

Punktem wyjścia *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego jest rodzina, jako najmniejsza i zarazem najważniejsza komórka społeczna, którą należy wspierać, aby **najskuteczniej** spełniała swe funkcje. **Dopiero w sytuacji, gdy udzielona pomoc nie jest w stanie rozwiązać problemu, należy zastosować opiekę zastępczą lub nawet instytucjonalną.** Zarówno pobieżne obserwacje jak i badania socjologiczne ukazują coraz większe zapotrzebowanie na pomoc świadczoną dziecku i rodzinie. Wynika to ze słabnących więzi rodzinnych, wzrastającej przestępczości, wzrastającej liczby osób uzależnionych, szumu informacyjnego, wzrastającego tempa życia i pracy. **Konkurencja i ogromna niepewność** jutra ujawniają duże grupy osób nieprzystosowanych do nowych warunków. Jednostki słabsze psychicznie łatwo się w tej rzeczywistości gubią. Problemy te utrudniają prawidłowy, harmonijny rozwój wszystkich sfer ludzkiej osobowości, zagrażają drogę prowadzącą do uzyskania dojrzałości społecznej lub prawidłowego, samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Ten obszar stanowi najważniejsze wyzwanie dla funkcjonowania lokalnych służb socjalnych, które pomagając jednostkom najsłabszym mogą zapobiec dalszej izolacji społecznej i pogłębianiu się negatywnych procesów psychicznych.

System pomocy rodzinie w Powiecie Szydłowieckim można podzielić na cztery poziomy oddziaływania:

- A. Oddziaływanie wewnątrzrodzinne – tj. działania o charakterze profilaktycznym, interwencyjnym i terapeutycznym – wzmacniającym na łonie rodziny, w którym podejmuje się oddziaływanie na rodzinę bez burzenia jej integralności i jedności. Działania prorodzinne koncentrują się nie tyle na problemach, dysfunkcjach, czy patologiach, co na tłoczących się jeszcze pozytywnych elementach życia rodzinnego i możliwościach zmian. Wszelkie działania pomocowe muszą być możliwie wczesne, krótkie i optymalnie jak najmniej angażujące się w sprawy rodziny. Inaczej przekształca się w nadmierną, stałą i dominującą formę opieki. Osiągnięcie satysfakcji z usług opiekuńczych zakłada profesjonalizm i efektywność ich wykonawcy. Te ostatnie cechy, warunkuje z kolei dobre przygotowanie do świadczenia wielozakresowej pomocy rodzinie. Zysk osiąga się przez redukcję izolacyjnych, niezwykle drogich form opieki oraz unikaniu zjawiska wyobcowania osób potrzebujących pomocy. Ponieważ zdecydowana większość rodzin ma problemy w wielu zakresach życia społecznego, profesjonalizm instytucji wspomagających rodzinę powinien polegać na przygotowaniu do interwencji w wielu zakresach – od prostej pomocy socjalnej do wyrafinowanego doradztwa pedagogicznego, psychologicznego i prawnego. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną winny więc powoli zatracać izolacyjny, re-sortowy charakter, a zamieniać się w wielofunkcyjne organizacje zawiadujące szeregiem małych agencji i placówek.
- B. Pomoc wewnątrzrodzinna wsparta objęciem osoby najbardziej potrzebującej opieką częściową, zinstytucjonalizowaną (świetlice środowiskowe, grupy terapeutyczne, grupy wsparcia) - jest to wsparcie rodziny formami pomocy instytucjonalnej, bez trwałego separowania od rodziny. Jak wynika z prowadzonych badań bardzo istotną rolę pełnią tutaj świetlice środowiskowe dla dzieci z rodzin patologicznych, które nie doświadczają dostatecznej opieki ze strony rodziny. Świetlice te stwarzają dzieciom godziwe warunki nauki, zajęcia psychoterapeutyczne opierające się na ekspozowaniu pozytywnych cech jednostki i wyrabianiu pożądanых zachowań. Dużą rolę w tej dziedzinie przypada podmiotom społecznym – organizacjom pozarządowym.

wym i stowarzyszeniom o charakterze lokalnym. Potencjał społeczności może być mobilizowany czynnie i biernie.

Do metod czynnych należy zaliczyć mobilizację:

- ✓ ważniejszych instytucji i osób zaangażowanych w proces wspierania rodzin zagrożonych z ich otoczenia,
- ✓ samych rodzin do organizowania się i samopomocy w różnych zakresach np. Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich lub Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym itp.
- ✓ wolontariuszy zarówno młodzieży jak i dorosłych. Zasadniczym warunkiem dla silnego i prawidłowego oddziaływania wolontariatu jest przygotowanie do jego wykorzystania organizacji pozarządowych, które będą prowadzić pozyskiwanie i integrowanie wolontariuszy, utrzymanie ogólnych zasad i standardów usług, koordynacja szkoleń i współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny.

Bierne wykorzystanie potencjału społeczności dokonuje się poprzez odpowiednie planowanie nowych i reorganizowanie istniejących struktur.

- C. Organizowanie opieki zastępczej dla osób, którym rodziny nie są w stanie takiej opieki zapewnić. Są to rodziny zastępcze, pogotowia rodzinne, mieszkania chronione itp. Opieka w rodzinach zastępczych jest obecnie preferowana jako lepsza, skuteczniejsza i tańsza forma opieki nad dzieckiem.
- D. Opieka instytucjonalna dla osób w przypadku których, zawiodły inne formy pomocy. Są to domy dziecka, rodzinne domy dziecka, domy pomocy społecznej, pogotowia opiekuńcze. W przypadkach, gdy nie będzie możliwe udzielenie pomocy wewnątrz rodziny, ani też nie będzie można znaleźć dla dziecka opieki zastępczej, dzieci będą umieszczane w wyspecjalizowanych instytucjach o określonych standardach. Jest to najdroższa forma pomocy i zarazem najmniej korzystna z punktu widzenia psychologicznego, należy więc dążyć do tego, aby korzystać z niej w ostateczności i kierować do niej jak najmniej osób. Aby to osiągnąć należy wspierać rodziny w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych i w jak najszerszym zakresie stosować wymienione w poprzednich punktach formy pomocy rodzinie.

8.2. Wdrażanie

Proces wdrażania *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego będzie oparty na zasadach: jawności życia publicznego, personalnej odpowiedzialności za wykonywanie zadań oraz wieloletniego planowania. *Strategia* będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty przy wykorzystywaniu różnych narzędzi.

8.2.1. Zadania i projekty realizacyjne (uchwała Zarządu Powiatu)

Zadania i projekty realizacyjne są narzędziem służącym do osiągnięcia konkretnej poprawy sytuacji na obszarze Powiatu. *Zadania lub projekty* są prezentowane w układzie: nazwa planowanego działania, nakłady do poniesienia (całkowity koszt w tysiącach złotych), wskazanie właściwego celu strategicznego i operacyjnego, etapy / zadania, harmonogram realizacji (w tym harmonogram finansowy), oczekiwane rezultaty, źródło finansowania,

instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu (porównaj wzór *KARTY PROJEKTU* tablica 6.2, rozdział 6)

Zarząd Powiatu uchwała do realizacji opracowany przez *Zespół Wdrażający Strategię* (zlokalizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie), we współpracy z merytorycznym właściwym Wydziałem Starostwa Powiatowego, schemat *zadania* lub *projektu*. Każde *zadanie* lub *projekt* prezentowane będzie na stronie WWW Powiatu Szydłowieckiego.

8.2.2. Roczny Raport Realizacji Strategii (uchwała Zarządu Powiatu)

Roczny Raport Realizacji Strategii przygotowuje *Zespół Wdrażania Strategii* (zlokalizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie), na podstawie danych poszczególnych wydziałów merytorycznych i jednostek podległych Starostwa Powiatowego oraz danych statystycznych. *Raport* opisuje przebieg realizacji *Strategii* wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nie rozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przewycięzenia. Istotnym elementem *Raportu* jest ocena osiągnięcia poszczególnych *celów strategicznych* i *operacyjnych* – w kontekście zrealizowanych i zaplanowanych do realizacji *zadań* i *projektów*, w szczególności czy w każdy z celów wpisują się przygotowane *zadania* i *projekty*.

Raport jest przedkładany Radzie Powiatu, Zarządowi Powiatu i *Komitetowi Sterującemu Strategii* w terminie do 31 marca po zakończeniu każdego kolejnego roku oraz prezentowany będzie na stronie WWW Powiatu Szydłowieckiego.

8.2.3. Raport o Stanie Powiatu Szydłowieckiego (materiał informacyjny Zarządu Powiatu)

Jest on zbiorem w możliwie największym stopniu ujednoczonych informacji o stanie Powiatu obejmujących pełne spektrum jego życia. Przedstawia również pozycję Powiatu Szydłowieckiego na tle województwa i kraju. *Raport* opisuje stan Powiatu na podstawie danych statystycznych na koniec drugiego i ostatniego roku kadencji samorządu Powiatowego (tj. 2008, 2010, 2012 itd.), a publikowany jest w następnym roku, także na stronie WWW Powiatu Szydłowieckiego.

8.3. Podmioty zarządzające realizacją *Strategii*

W zarządzaniu realizacją *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego uczestniczą głównie niżej wymienione podmioty.

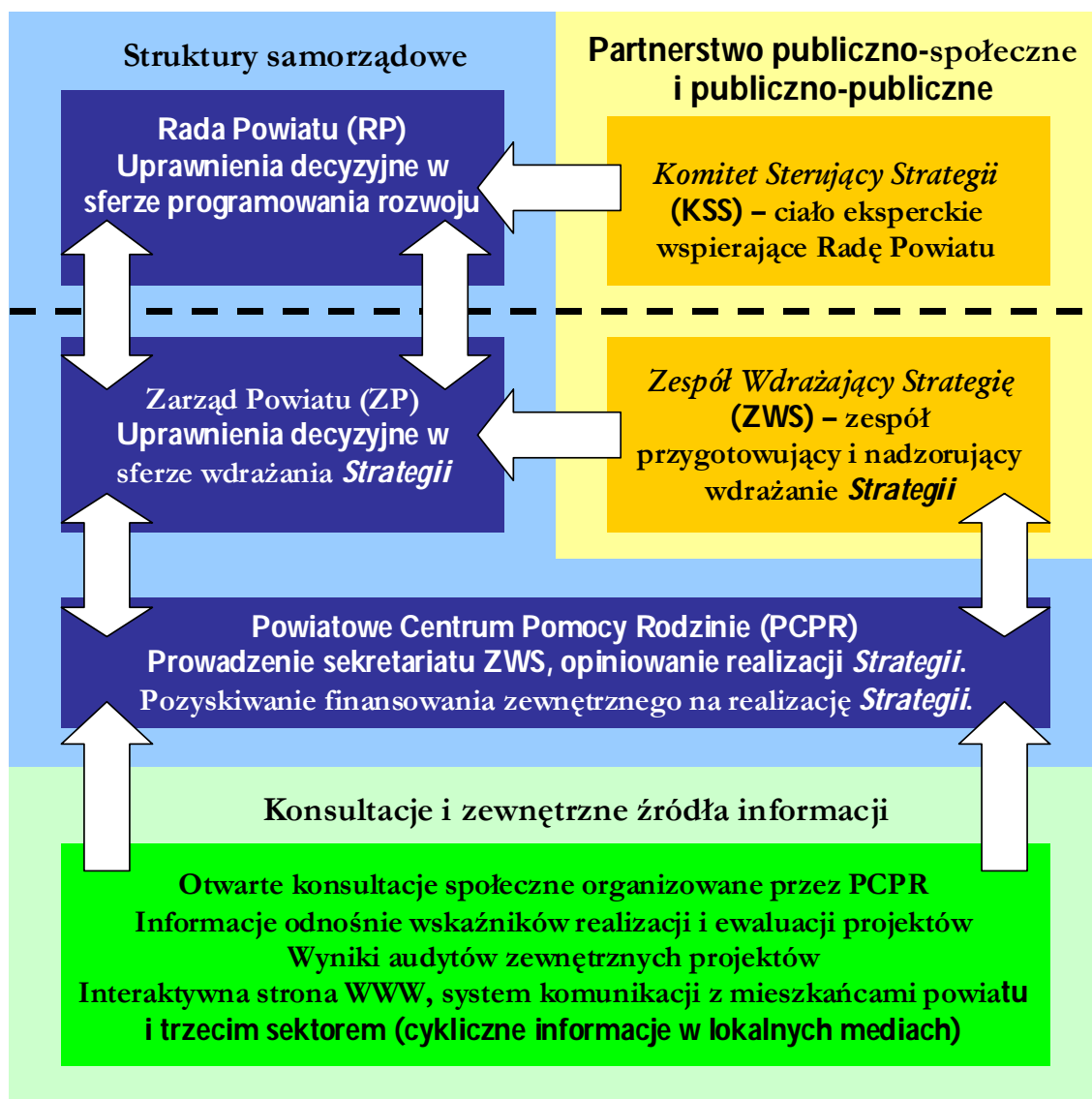
8.3.1. Rada Powiatu (RP)

Rada Powiatu podejmuje uchwały w sprawach przyjęcia i zmian *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego.

Rada Powiatu na wniosek Zarządu Powiatu powołuje *Komitet Sterujący Strategii*. Komisje stałe Rady mają wpisane w zakresy swoich działań monitorowanie i kontrolowanie reali-

zacji *Strategii*, zwłaszcza poszczególnych *zadań* i *projektów* realizacyjnych oraz inicjowanie i opiniowanie zmian w jej zapisach. Rada Powiatu uchwała regulamin pracy *Komitetu Sterującego Strategii*.

Rysunek 8.2
Podmioty zarządzające wdrażaniem *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego

Źródło: Opracowanie własne

8.3.2. Zarząd Powiatu (ZP)

Zarząd Powiatu jest odpowiedzialny za wykonywanie uchwał Rady Powiatu w sprawie przyjęcia i zmian *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego oraz nadzór nad jej wdrażaniem. W tym celu Zarząd Powiatu powołuje *Zespół Wdrażający *Strategię** (zlokalizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie) w skład którego poza Dyrektorem PCPR wchodzi koordynatorzy poszczególnych *zadań* i *projektów* (tj. naczelnicy lub ich zastępcy wydziałów i biur Starostwa Powiatowego, bądź upoważnieni

przez Zarząd Powiatu pracownicy wydziałów i biur, bądź dyrektorzy lub ich zastępcy powiatowych jednostek organizacyjnych, bądź zarządzający organizacjami pozarządowymi), którzy będą bezpośrednio nadzorować ich opracowanie i wdrażanie.

Zarząd Powiatu uchwali regulamin pracy *Zespołu Wdrażającego Strategię*.

Na podstawie danych zawartych w *Rocznym Raporcie Realizacji Strategii, Raporcie o Stanie Powiatu*, wyników audytów zewnętrznych realizacji poszczególnych projektów, wskaźniki realizacji i ewaluacja projektów oraz innych dokumentów i danych statystycznych Zarząd Powiatu wnioskuję do Rady Powiatu o aktualizację *Strategii*. Aktualizacja może być dokonywana nie częściej niż raz w roku.

8.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) oraz Powiatowy Urząd Pracy (PUP)

Zbierają informacje o stopniu wykonania każdego z poszczególnych *zadań i projektów* oraz osiągnięcia celów operacyjnych – PCPR w obszarze celu 1, 2 oraz 5, zaś PUP w Obszarze celu 3 i 4, a także zbierają informacje odnośnie wskaźników realizacji i ewaluacji projektów oraz Wyniki audytów zewnętrznych projektów wg obszarów celów strategicznych. PCPR prowadzi sekretariat *Zespołu Wdrażającego Strategię* oraz nadzoruje i przeprowadza konsultacje społeczne

8.3.4. Zespół Wdrażający Strategię (ZWS)

W skład ZWS wchodzi: upoważniony członek Zarządu Powiatu w funkcji przewodniczącego, kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w funkcji wiceprzewodniczącego, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy oraz naczelnicy lub ich zastępcy wydziałów i biur Starostwa Powiatowego, bądź upoważnieni przez Zarząd Powiatu pracownicy wydziałów i biur, bądź dyrektorzy lub ich zastępcy powiatowych jednostek organizacyjnych, bądź zarządzający organizacjami pozarządowymi, którzy będą bezpośrednio nadzorować opracowanie i wdrażanie poszczególnych *zadań i projektów*.

Do zadań ZWS należy nadzór nad bieżącym wdrażaniem *Strategii*, koordynowanie prac wdrożeniowych, opracowywanie i zgłaszanie wniosków i propozycji decyzji o wprowadzaniu zmian w *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* Powiatu Szydłowieckiego, a także przygotowanie kolejnych edycji *Rocznego Raportu Realizacji Strategii*.

W okresowych raportach ZSW informuje i przedstawia oceny oraz wnioski z postępów we wdrażaniu *Strategii*. ZSW wnioskuję do Zarządu Powiatu w sprawie utworzenia nowych, bądź likwidacji istniejących *zadań i projektów*.

ZSW nadzoruje i animuje pozyskiwanie środków pomocy publicznej z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł, które będą umożliwiać sfinansowanie realizacji *Strategii*.

8.3.5. Komitet Sterujący Strategii (KSS)

Wykonuje przede wszystkim następujące zadania: ocenia postępy w realizacji *Strategii* (czyli poszczególnych *zadań i projektów i celów strategicznych i operacyjnych*), opiniuje dla Rady Powiatu projekty uchwał w sprawach zmiany w dokumencie *Strategii*. W skład liczącego do 15 członków KSS wchodzi: radni Rady Powiatu, przedstawiciele klubów radnych, członek

Zarządu Powiatu, przedstawiciel Marszałka Województwa Mazowieckiego, przedstawiciele znaczących instytucji w tym Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych, organizacji szczególnie trzeciego sektora mających udział w realizacji *Strategii*. KSS powołuje Rada Powiatu. Komitet wybiera przewodniczącego spośród swoich członków. Pierwsze posiedzenie zwołuje i prowadzi Przewodniczący Rady Powiatu. Obsługę Komitetu prowadzi Biuro Rady Powiatu.

8.3.6. Konsultacje społeczne

Dla opiniowania realizacji *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Szydłowieckiego* prowadzone będą otwarte konsultacje społeczne, organizowane i monitorowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Konsultacje mają stwarzać możliwość wypowiedzi mieszkańców, ekspertów oraz różnych organizacji i podmiotów w sprawach związanych z realizacją *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Szydłowieckiego*.

Materiały uzyskane w ramach procesu uspołeczniania wdrażania *Strategii* są na bieżąco analizowane przez PCPR. Centrum w cyklu rocznym przygotowuje syntetyczny raport, przedstawiając w nim najważniejsze zagadnienia i wnioski zgłaszane w ramach konsultacji społecznych związane z wdrażaniem *Strategii*. Raport przekazywany jest Radzie i Zarządowi Powiatu, *Komitetowi Sterującemu Strategii* oraz *Zespołowi Wdrażającemu Strategie*, a także prezentowany będzie na stronie WWW Powiatu Szydłowieckiego.